

آية الله العظمى مكارم شیرازی

حضرت آية الله جعفر سبحانی

پاسخ به

پرسشهای

مذهبی

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
پیشگفتار	۱۵

بخش اول: خداشناسی و صفات خدا

۱- چگونه عدم و نیستی می تواند منشأ و سرچشمه وجود و هستی باشد؟ ..	۱۹
۲- آیا نظم جهان دلیل بر مخلوق بودن جهان است؟ ..	۲۲
۳- با این علم محدود چگونه می توانیم جهان نامحدود را منظم بدانیم؟ ..	۲۵
۴- آیا ذات پروردگار جهان را می توان درک کرد؟ ..	۲۷
۵- آیا خداوند یک نیرو است؟ ..	۲۹
۶- چگونه کمال توحید خداوند، نفی صفات از اوست؟ ..	۳۰
۷- خدا را که آفریده است؟ ..	۳۳
۸- چگونه حوادث آینده در پیشگاه خدا حاضر است؟ ..	۳۹
۹- زیبایی در خدا و ملاقات با او چه مفهومی دارد؟ ..	۴۱
۱۰- آیا خداوند می تواند مانند خود را بسازد؟ ..	۴۵
۱۱- علم ازلی و اعمال ما ..	۵۱

- ۱۲- بداء چیست؟ ۵۷
- ۱۳- فلسفه بلاها ۶۱
- ۱۴- معنی قضا و قدر چیست؟ ۶۵
- ۱۵- بینایی و شنوایی خدا چه مفهومی دارد؟ ۷۳
- ۱۶- راز آفرینش انسان ۷۵
- ۱۷- آیا عقیده به وجود شیطان نشانه دوگانه پرستی است؟ ۸۵
- ۱۸- چگونه تعدد آفریدگار مایه فساد در آفرینش است؟ ۸۷
- ۱۹- آیا جهان در بقای خود نیازمند به خداست؟ ۹۲

بخش دوم: پیامبران و پیشوایان بزرگ

- ۱- دنیای متغیر با قوانین ثابت اسلام چگونه سازگار است؟ ۹۹
- ۲- قرآن و مسأله خاتمیت ۱۰۵
- ۳- آیا شرایع پیشین ناقص بوده اند؟ ۱۱۲
- ۴- دین نیاکان پیامبر اسلام ۱۱۵
- ۵- آیا پیامبر اسلام می خواند و می نوشت؟ ۱۱۷
- ۶- هدف از معراج پیامبر ﷺ چه بوده است؟ ۱۲۷
- ۷- آیا شیطان می تواند بر پیامبران تسلط یابد؟ ۱۲۹
- ۸- سرچشمه عصمت پیامبران ۱۳۱
- ۹- آیا معصوم بودن پیشوایان افتخار است؟ ۱۳۵
- ۱۰- آیا استغفار با معصوم بودن منافات دارد؟ ۱۳۹
- ۱۱- آیا پیشوایان بزرگ در احکام اجتهاد می کردند؟ ۱۴۴

- ۱۲- مقصود از پیامبران اولوالعزم چیست؟ ۱۴۷
- ۱۳- نام چندتن از پیامبران در قرآن است؟ ۱۴۹
- ۱۴- آیا عیسی پسر خداست؟ ۱۵۰
- ۱۵- پیدایش فرقه های سه گانه مسیحی ۱۵۴
- ۱۶- غسل تعمید چیست؟ ۱۵۷
- ۱۷- بشارت مسیح به آمدن پیامبر اسلام ۱۶۱
- ۱۸- بکرزایی مریم ۱۶۹
- ۱۹- آیا مادر مریم نذر کرده بود که فرزند خود را راهب کند؟ ۱۷۳
- ۲۰- شق القمر ۱۷۵

بخش سوم: امامان و جانشینان پیامبر

- ۱- چگونه حضرت علی علیه السلام در حال نماز توجه به سائل داشت؟ ۱۸۵
- ۲- آیا این آیه درباره علی علیه السلام است؟ ۱۸۷
- ۳- آیا علی علیه السلام در یک شب از مدینه به مدائن آمد؟ ۱۹۵
- ۴- آیا ستاره بر بام خانه علی علیه السلام نشست؟ ۱۹۷
- ۵- فلسفه صلح امام حسن علیه السلام و جنگ امام حسین علیه السلام چیست؟ ۱۹۹
- ۶- آیا امام مجتبی علیه السلام همسران متعدّد داشت؟ ۲۰۲
- ۷- چرا با فساد مبارزه کنیم؟ ۲۰۹
- ۸- آیا احتمال جنگ سوم با ظهور مصلح جهانی منافات دارد؟ ۲۱۴
- ۹- آیا این آیه با طول عمر امام زمان منافات دارد؟ ۲۱۶
- ۱۰- مقصود از «غیبت صغری» و «غیبت کبری» چیست؟ ۲۱۸

- ۱۱- اسامی نمایندگان مخصوص امام زمان (عج) ۲۲۰
- ۱۲- فلسفه غیبت مهدی (عج) ۲۲۳
- ۱۳- آیا دعای ندبه شباهتی به عقاید کیسانیه دارد؟ ۲۲۸
- ۱۴- اسلام و شفاعت ۲۳۷
- ۱۵- آیا امیر مؤمنان علیه السلام با حدیث غدیر بر خلافت خویش استدلال کرد؟ .. ۲۴۴

بخش چهارم: رستاخیز و عالم پس از مرگ

- ۱- چرا خدا بندگان خود را مجازات می کند؟ ۲۵۱
- ۲- آیا رستاخیز همه اقوام یک روز است؟ ۲۵۳
- ۳- وضع بی خبران در رستاخیز چگونه است؟ ۲۵۵
- ۴- آیا روز پنجاه هزار سال ممکن است؟ ۲۵۷
- ۵- معاد جسمانی و روحانی ۲۵۹
- ۶- آیا مکتشفین و مخترعین در رستاخیز مأجورند؟ ۲۶۱

بخش پنجم: فلسفه احکام و مسائل فقهی

- ۱- آیا ما حق داریم از فلسفه احکام سؤال کنیم؟ ۲۶۷
- ۲- چگونه فلسفه احکام را بررسی کنیم؟ ۲۷۳
- ۳- چرا در مسائل دینی تقلید کنیم؟ ۲۷۸
- ۴- چرا خدا را عبادت کنیم؟ فلسفه نماز و روزه و حج چیست؟ ۲۸۳
- ۵- چرا باید از اعلم تقلید کنیم؟ ۲۹۱
- ۶- چرا نماز را به زبان عربی می خوانیم؟ ۲۹۳

- ۷- چرا هنگام نماز باید رو به قبله بایستیم؟ ۲۹۵
- ۸- چرا نمازهای پنجگانه را در سه وقت می خوانیم؟ ۲۹۷
- ۹- چگونه نماز انسان را از گناه باز می دارد؟ ۳۰۱
- ۱۰- نماز آیات برای چیست؟ ۳۰۶
- ۱۱- چرا زن در حال نماز باید بدن خود را بپوشاند؟ ۳۰۹
- ۱۲- چرا مشروبات الکلی نجس است؟ ۳۱۱
- ۱۳- تفاوت عرق بدن با ادرار چیست؟ ۳۱۳
- ۱۴- فلسفه غسل دادن مردگان و فلسفه غسل مس میت چیست؟ ۳۱۵
- ۱۵- چرا فرزندان نامشروع از برخی مناصب محرومند؟ ۳۱۹
- ۱۶- ضررهای بهداشتی گوشت خوک ۳۲۵
- ۱۷- چرا کافر ناپاک است؟ ۳۲۷
- ۱۸- جزیه برای چیست؟ ۳۲۹
- ۱۹- لباس احرام ۳۳۳
- ۲۰- چرا گوشت‌های قربانی تلف می شود؟ ۳۳۴
- ۲۱- چرا خواندن «کتب ضالّه» حرام است؟ ۳۳۷
- ۲۲- چرا نمی توان قرآن را به غیر مسلمان داد؟ ۳۳۹
- ۲۳- علت سختگیری در اثبات بعضی جرایم ۳۴۱
- ۲۴- چرا باید حیوان با شرایط مخصوصی ذبح شود؟ ۳۴۳
- ۲۵- فلسفه ختنه ۳۴۵
- ۲۶- فلسفه محلّل ۳۴۷
- ۲۷- خطرات جسمی و روانی انحرافات جنسی ۳۴۹

- ۲۸- ازدواج دو همخون چگونه است؟ ۳۵۶
- ۲۹- موسیقی از نظر اسلام ۳۵۹
- ۳۰- آزمایش الهی برای چیست؟ ۳۶۳
- ۳۱- چگونه بر خاکی که آلوده به میکروب است تیمم کنیم؟ ۳۶۷
- ۳۲- گناهان کبیره و صغیره چیست؟ ۳۶۹
- ۳۳- آیا گناهان کبیره و صغیره نسبی است؟ ۳۷۱
- ۳۴- گناهان کبیره چندتا است؟ ۳۷۳
- ۳۵- دروغ مصلحت آمیز چیست؟ ۳۷۵
- ۳۶- آیا تنبیه بدنی زن جایز است؟ ۳۷۸
- ۳۷- تلقیح مصنوعی از نظر اسلام ۳۸۰
- ۳۸- جلوگیری از باردار شدن زنان چه حکمی دارد؟ ۳۸۳
- ۳۹- سقط جنین نامشروع چه حکمی دارد؟ ۳۸۵
- ۴۰- تزریق خون ۳۸۶
- ۴۱- آیا خلوص نیت با این عمل منافات ندارد؟ ۳۸۷
- ۴۲- چرا نماز عصر را گاهی هنگام ظهر می خوانیم؟ ۳۸۹
- ۴۳- آیا نماز در قبول شدن سایر اعمال دخالت دارد؟ ۳۹۱
- ۴۴- در مناطق قطبی چگونه باید نماز خواند و روزه گرفت؟ ۳۹۳
- ۴۵- نماز در اوّل وقت ۳۹۶
- ۴۶- غنا چیست و چه حکمی دارد؟ ۳۹۷
- ۴۷- بازی شطرنج چه حکمی دارد؟ ۳۹۹
- ۴۸- لاتین زبانها چگونه نماز بخوانند؟ ۴۰۳

- ۴۹- سجده بر قبر امام ۴۰۴
- ۵۰- این ورزشها چه حکمی دارند؟ ۴۰۶
- ۵۱- سؤالات یک مسلمان آمریکایی ۴۰۷
- ۵۲- وظیفه زن در اجتماع چیست؟ ۴۱۷
- ۵۳- آیا خمس مزد رسالت است؟ ۴۱۹
- ۵۴- آیا خمس تقویت امتیاز طبقاتی نیست؟ ۴۲۱
- ۵۵- بلوغ پسران و دختران ۴۲۳
- ۵۶- آیا در مسائل دینی باید تحقیق کرد یا تقلید؟ ۴۲۵
- ۵۷- منظور از «تولّی» و «تبری» چیست؟ ۴۳۱
- ۵۸- روزه در ادیان گذشته ۴۳۴
- ۵۹- قبله در کره ماه ۴۳۵
- ۶۰- آیا با خورشید می توان قبله را تعیین کرد؟ ۴۳۷
- ۶۱- قبله در نقاط دور دست؟ ۴۳۹
- ۶۲- سخنی در چگونگی قبله عراق ۴۴۱
- ۶۳- علت تغییر قبله چه بود؟ ۴۴۴
- ۶۴- اختلاف افق در رؤیت هلال ۴۴۶
- ۶۵- چرا همیشه ساعت ۱۲ ظهر شرعی نیست؟ ۴۴۸
- ۶۶- این قضاوت علی (علیه السلام) را چگونه باید حل کنیم؟ ۴۵۰
- ۶۷- ازدواج فرزندان آدم چگونه بوده است؟ ۴۵۳
- ۶۸- آیا مبارزه با فساد، با آزادی بشر منافات دارد؟ ۴۵۵
- ۶۹- جای عفو و قصاص کجاست؟ ۴۶۰

- ۷۰- آیا سن ازدواج پسران و دختران باید افزایش یابد؟ ۴۶۳
- ۷۱- آیا صلۀ رحم در همه جا لازم است؟ ۴۶۶
- ۷۲- آیا کمک به فقیر نشانه لزوم فقر نیست؟ ۴۶۹

بخش ششم: تفسیر

- ۱- آیا مذاهب دیگر بر حق هستند؟ ۴۷۵
- ۲- چرا درخواست هدایت به صراط مستقیم می شود؟ ۴۸۱
- ۳- منظور از آفرینش آسمان و زمین در شش روز چیست؟ ۴۸۳
- ۴- منظور از آسمانهای هفتگانه چیست؟ ۴۸۶
- ۵- دو مشرق و دو مغرب در کجاست؟ ۴۸۹
- ۶- چگونه قرآن بر کروی بودن زمین گواهی می دهد؟ ۴۹۱
- ۷- حرکت وضعی زمین ۴۹۴
- ۸- تفسیر آیات «فَلَا أُقْسِمُ بِالْخُنُوسِ...» چیست؟ ۴۹۸
- ۹- آیا شب قدر در تمام جهان یک شب است؟ ۵۰۰
- ۱۰- چگونه ذوالقرنین دید خورشید در آب تیره فرو می رود؟ ۵۰۳
- ۱۱- قرآن و تسخیر کرات آسمانی ۵۰۵
- ۱۲- آیا این آیه اشاره به وسایل نقلیه امروز است؟ ۵۰۸
- ۱۳- آیا این آیات عقیده تکامل انواع را تأیید می کند؟ ۵۰۹
- ۱۴- آیا این آیه با جهانی بودن اسلام مخالفت دارد؟ ۵۱۳
- ۱۵- چرا خداوند ضمیر جمع به کار می برد؟ ۵۱۵
- ۱۶- سمع و بصر در قرآن مجید ۵۱۶

- ۱۷- چرا معبودهای باطل می سوزند؟ ۵۱۸
- ۱۸- آیا سجده برای غیر خدا جایز است؟ ۵۲۰
- ۱۹- توبه نصوح یعنی چه؟ ۵۲۲
- ۲۰- آیا این آیه با مسأله خلود منافات دارد؟ ۵۲۴
- ۲۱- بردن نام خدا در آغاز هر کار چه فایده ای دارد؟ ۵۲۶
- ۲۲- دلایل مصونیت قرآن از تحریف چیست؟ ۵۲۷
- ۲۳- کاتبان وحی الهی چه کسانی بودند؟ ۵۳۲
- ۲۴- تفسیر به رأی یعنی چه؟ ۵۳۴
- ۲۵- تکرار در قرآن برای چیست؟ ۵۴۱
- ۲۶- آیا درخت ممنوع، درخت دانش است؟ ۵۴۴
- ۲۷- منظور از آیه «يُضِلُّ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ» چیست؟ ۵۴۹
- ۲۸- چرا در آغاز این سوره بسم الله نیست؟ ۵۵۲
- ۲۹- مگر چند خالق وجود دارد؟ ۵۵۳
- ۳۰- چرا انفاق تشبیه به گندم هفتصد دانه شده؟ ۵۵۵
- ۳۱- چرا فرزندان نوح از خاندان او نیست؟ ۵۵۸
- ۳۲- آیا این آیه با معصوم بودن پیامبر سازگار است؟ ۵۶۰
- ۳۳- معنی «كُلِّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهَهُ» چیست؟ ۵۶۴
- ۳۴- چگونه یوسف اجازه داد به برادرش تهمت بزنند؟ ۵۶۶
- ۳۵- آیا باید کم خندید و زیاد گریست؟ ۵۶۸
- ۳۶- آیا سؤال می شود یا خیر؟ ۵۷۰
- ۳۷- آیا پیامبر هم مشورت می کرد؟ ۵۷۳

۳۸- چرا خداوند، خود را «رَبَّ الشَّعْرِی» می خواند؟ ۵۷۵

۳۹- آیا معراج پیامبر با علم سازگار است؟ ۵۷۹

بخش هفتم: سؤالات گوناگون

۱- علل پیشرفت مسلمانان در گذشته و عقب ماندگی امروز چیست؟ .. ۵۹۵

۲- چرا جوانان از مجامع دینی گریزانند؟ ۵۹۹

۳- سوء استفاده از تعدد زوجات چگونه کنترل شود؟ ۶۰۱

۴- آیا بعد از عطسه باید صبر کرد؟ ۶۰۴

۵- آیا این خوابنامه صحیح است؟ ۶۰۵

۶- سیادت از کجا آغاز شد؟ ۶۰۷

۷- کتاب «محمد پیامبری که از نو باید شناخت» تا چه پایه معتبر است؟ .. ۶۰۹

۸- با آن همه تشویق این همه بی سواد چرا؟ ۶۱۱

۹- آیا افراد خوب هم باید نماز بخوانند؟ ۶۱۳

۱۰- آیا انسان از فرشتگان بالاتر است؟ ۶۱۴

۱۱- آیا در کرات دیگر تمدن و ساکنانی وجود دارد؟ ۶۱۶

۱۲- آیا فداکاری و از خودگذشتگی امکان پذیر است؟ ۶۲۱

۱۳- آیا با تکامل اخلاق، نیاز بشر به دین باقی است؟ ۶۲۵

۱۴- مکتب «اصالت عمل» چه می گوید؟ ۶۲۷

۱۵- «مکتب یوگا» چیست؟ ۶۳۱

۱۶- آیا سلول زنده ساخته شده است؟ ۶۳۳

۱۷- آیا قلب مرکز ادراکات است؟ ۶۳۷

- ۱۸- چرا مکه را «امّ القری» می گویند؟ ۶۴۳
- ۱۹- چرا روزهای مذهبی مطابق فصول سال نیست؟ ۶۴۵
- ۲۰- سند دعای ندبه چیست؟ ۶۴۷
- ۲۱- استخاره چیست؟ ۶۵۱
- ۲۲- چرا ماههای قمری با هم متفاوت است؟ ۶۵۵
- ۲۳- آیا ممکن است دو ماه قمری متوالی ۲۹ روز باشد؟ ۶۵۶
- ۲۴- عاشوا چه روزی بوده است؟ ۶۵۹
- ۲۵- نویسندگان «کتب اربعه» چه کسانی بودند؟ ۶۶۱
- ۲۶- خوف از خدا یعنی چه؟ ۶۶۷
- ۲۷- نیت و عمل ۶۷۱

بسم الله الرحمن الرحيم

پیشگفتار

تاریخچه و محتویات این کتاب

«سؤال» روشن‌ترین پدیده روح تشنه و حقیقت‌جوی آدمی است و دریچه‌ای است به سوی تکامل.

«سؤال» نشانه تلاش و کوشش پیگیر و جاودانی انسان برای کشف جهان اسرارآمیز و مرموز «مجهولات» است؛ و به همین دلیل، آنها که مطلبی برای پرسش و سؤال ندارند؛ افرادی کم اطلاع و ناتوان در مسائل علمی خواهند بود.

و نیز به همین دلیل، اسلام که یک آئین پیشرو و مترقی است نه تنها به پیروان خود حق سؤال از مسائل گوناگون می‌دهد، بلکه پیشوایان اسلام کراراً مردم را دعوت به پرسش از مسائل مختلف علمی می‌کردند؛ منتها در پاسخ افراد، استعداد فکری و میزان هوش و دانش آنها را در نظر می‌گرفتند و به اندازه استعداد آنها پاسخ می‌دادند؛ و به همین جهت، بهترین پاسخهایی که امروز از آنان بیادگار مانده، پاسخهایی است که در برابر پرسش افراد دانشمند و پرمایه از یاران خود، ذکر کرده‌اند.

از هنگامی که مجله دینی و علمی مکتب اسلام حیات مطبوعاتی خود را آغاز کرد، سیل سؤالات و پرسشهای فراوان مذهبی به سوی آن سرازیر شد و روز به روز فزونی گرفت؛ و از آنجا که انعکاس همه آنها همراه با پاسخ در مجله ممکن نبود (بعلاوه، بعضی از آنها نیز جنبه عمومی و همگانی نداشت و یا از سؤالات کم‌اهمیت بود)؛ قسمت زیادی در اختیار بخش پاسخ سؤالات خصوصی، قرار می‌گرفت که از

طریق مکاتبه، پاسخ خصوصی به آنها داده می‌شد.
ولی آنها که آموزنده و عمومی‌تر و مفیدتر بود، بتدریج در مجله طرح می‌گردید و پاسخ کافی به آنها داده می‌شد.

مجموعه آن پرسشها و پاسخهای جالب، به صورت چهار کتاب (قطع جیبی) بارها از طرف «دفتر انتشارات نسل جوان» چاپ و منتشر گردید. اینک آن مجموعه، با تجدید نظر در بعضی مطالب، در یک جلد تنظیم شده است.

لازم به تذکر است که قسمتی از این پاسخها به قلم اینجانب و قسمت دیگری به قلم برادر گرامی جناب آقای سبحانی نوشته شده است که پس از دسته‌بندی سؤالات مشابه، به این صورت که ملاحظه می‌فرمایید درآمده است.

البته این ایراد را نمی‌توان انکار کرد که پاسخ بعضی از این سؤالات به اختصار برگزار شده ولی باید توجه داشت که اگر غیر از این بود، ممکن بود هر چند سؤال یک کتاب مستقل را تشکیل دهد و آن خلاف هدف ما می‌شد.

امیدوارم این کتاب کمک مؤثری به همه آنها که می‌خواهند مسائل اسلامی را به طور مستدل دریابند بنماید.

قم - حوزه علمیه

ناصر مکارم شیرازی

رجب المرجب ۱۴۱۸

باسمه تعالی

نقاضای ناشر:

برای هر نوع اظهار نظر یا طرح سؤال جدید به

آدرس زیر مکاتبه فرمایید:

قم - خیابان شهداء - مطبوعاتی هدف